

Udgravning i m²-felter

Jesper Hjermand & Mette Iversen (7-3-06)

Formål

- At kunne udføre spredningsanalyser.
- At have et fælles og ensartet grundmateriale, hvorfra de naturvidenskabelige prøver udtages.
- At kunne udføre en statistisk tværvideenskabelig bearbejdning af alt fundmaterialet.

Feltarbejdet

Der arbejdes i et fast målesystem med nedbankede træpæle. Når udgravningen af en kontekst påbegyndes, ridses m²-nettets op med en graveske. Hvis ét felt bliver mindre end ½m², bliver det henført til den nærmeste hele m². Dette angives med en pil på plantegningen over konteksten. Da alle m²-felternes volumen bliver registreret, har det ingen betydning for den statiske bearbejdning af materialet.

Hvor særlige forhold gør sig gældende, f.eks. ved undersøgelse af gulvlag, benyttes mindre opsamlingsenheder, f. eks. 25x25 cm. kvadrater.

Alle fund fra m² opsamles i en spand med manilamærke (se [Forhandlerliste](#)) med dato, kontekstnummer, udgraverinitialer og "fund" (da manilamærket følger de håndopsamlede fund).

Jorden opsamles og bæres til soldning i 10-liters spande med manilamærke med dato, kontekstnummer, udgraverinitialer og "sold" (da manilamærket følger fundene fra solderesten).

Alle koter og lagtykkelser måles i m²-nettets hjørner.

Diskussion

Det tager naturligvis længere tid at fjerne jorden, når man skal grave de små firkanter hver for sig, men det giver til gengæld et bedre overblik over variationer i fundtæthed, deponeringsforhold o.l. og dermed opnås en større forståelse.

De små profilsnit, der automatisk skabes langs alle meterlinierne kan i øvrigt være til hjælp ved vurderingen af en kontekst.

Det er en fordel at bære jorden bort i 10-litersspande, fordi det kunne klares på overskuelig vis af den enkelte udgraver og desuden passede til arbejdsgangen ved soldet. Det forenkler desuden beregningen af volumen, og når volumen kan indgå som parameter, vil en spredningsanalyse give et "rigtigere" billede.

En konsekvens af den opsplittede fundopsamling er, at der skal registreres mange flere fundnumre, men et udifferentieret datagrundlag vil ikke kunne anvendes i en forfinet statistisk analyse.

I redeponerede ensartede lag kan m²-fundregistrering være en overdrivelse, men faren ved at grave uden, *indtil* man når ned til "væsentlige" lag, er, at man ændrer strategi et par lag for sent og derved kommer til at mangle vigtige informationer, som f.eks. kunne være inddraget i statistiske analyser. Ofte opdager man først dette i bearbejdningsfasen. Hvis der analyseres en blokprøve fra hver kvadratmeter, får man en nuanceret dokumentation af kontekstens sammensætning. Men også selvom alle prøver ikke vil blive analyseret, bør de tages, så man ikke mangler de prøver, der vil kunne belyse et problem eller afklare en usikkerhed, som opstår, efter at konteksten er fjernet, typisk under bearbejdningen.

Den statistiske bearbejdning af materialet har den fordel, at massefund i højere grad kommer til at karakterisere konteksterne og dermed indgå i tolkningen og vurderingen af de aktiviteter, der er foregået på lokaliteten. Mulighederne for at iagttage variationer både mellem de enkelte kontekster og mellem faserne bliver væsentligt forøget, og der er i det hele taget rent metodisk så mange fordele forbundet med den statistiske bearbejdning af ellers svært håndterlige massefund, at det langt opvejer de ulemper, der måtte opleves ved arbejdsgangen.